

Preken 14. s.e trin II, Sigmund Hjorthaug

Tekst: Johs 5,1-15

Derefter var det en af jødernes fester, og Jesus drog op til Jerusalem. Ved Fåreporten i Jerusalem er der en dam, som på hebraisk kaldes Betesda; den har fem søjlegange. I dem lå der en mængde syge, blinde, lamme og krøblinge, som ventede på, at der skulle komme bevægelse i vandet. Til tider fór Herrens engel nemlig ned i dammen og bragte vandet i oprør. Den første, der kom ned i vandet, efter at det var bragt i oprør, blev rask, hvilken sygdom han end led af. Der lå der en mand, som havde været syg i 38 år. Da Jesus så ham ligge der og vidste, at han allerede havde været der i lang tid, sagde han til ham: "Vil du være rask?" Den syge svarede: "Herre, jeg har ikke et menneske til at hjælpe mig ned i dammen, når vandet er bragt i oprør, og mens jeg er på vej, når en anden i før mig." Jesus sagde til ham: "Rejs dig, tag din bære og gå!" Straks blev manden rask, og han tog sin bære og gik omkring.

Men det var sabbat den dag; derfor sagde jøderne til ham, som var blevet helbredt: "Det er sabbat, og det er ikke tilladt dig at bære din bære." Han svarede dem: "Det var ham, som gjorde mig rask, der sagde til mig: Tag din bære og gå." De spurgte ham: "Hvem var den mand, der sagde til dig: Tag den og gå?" Men han, som var blevet helbredt, vidste ikke, hvem det var; for Jesus var gået sin vej på grund af menneskemængden på stedet. Senere mødte Jesus ham på tempelpladsen og sagde til ham: "Nu er du blevet rask; synd ikke mere, for at der ikke skal ske dig noget værre." Manden gik tilbage og fortalte jøderne, at det var Jesus, der havde gjort ham rask.

Jesus gjorde mange tegn og under da han vandret her på jord.

Evangelisten Johannes forteller om 7 sånne under som Jesus gjorde, det første var vinunderet i bryllupet i Kana (kap 2), det andre var da han helbredet den kongelige embetsmanns sønn i Kapernaum (kap 4), det tredje er det vi leser om i dagens tekst i kap 5, om helbredelsen av den lamme ved Betestadammen, utenfor en av Jerusalems porter.

Hensikten med Jesu under

Hva var hensikten med disse tegn og undere? Det sier Johannes selv i kap 20.

Jesus gjorde også mange andre tegn, som hans disciple så; dem er der ikke skrevet om i denne bog. Men dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn (Joh 20,30-31).

Hensikten med Jesu tegn og under var altså at mennesker skulle komme til tro på Ham og bli frelst. Det gjaldt den gang, da han gjorde disse tegn, og det gjelder oss idag, som får lese om de under Johannes skrev ned.

Hensikten er at de skal føre oss til tro på Jesus som vår Frelser.

Men dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds Søn.

Kristus er det samme som Messias, den salvede, og ved å si at *Jesus er Kristus, Guds søn*, så sier Johannes ikke bare at han er Guds Sønn som gjennom sine under og tegn viser sin makt og herlighet, men han sier at undrene/tegnene ble gjort *for at I skal tro, at Jesus er Kristus/Messias, Guds Søn.*

Hva var Messias sin oppgave, når han kom?

Han skulle dø for all verdens synd.

Måtte ikke Messias lide dette, og så gå inn til sin herlighet, sier Jesus til de to Emmausvandrene, og han begynte fra Moses og alle skriftene og utla for dem det som var skrevet om Ham (Luk 24,26-27).

Det som er skrevet om ham i Det gamle testamentet var at Messias, eller Kristus, skulle dø for våre synder.

Hensikten med at Jesus helbredet syke, vekket opp døde, gjorde vann til vin eller mettet mange tusen med noen få brød og fisk, var altså at mennesker skulle komme til tro på ham som Kristus, Guds Søn, som skulle lide og dø for våre synder, så vi kunne få syndenes forlatelse og evig liv.

Johannes sier: *Men dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn.*

Hva er det å ha liv i hans navn?

Å ha liv i Kristi navn, det er å ha fått sine synder forlatt, det er å bli født på ny i den hellige dåp, det er at vi som er døde i synder og overtredelser, får liv og salighet ved troen på Ham, som er vår Frelser.

Jesu omsorg

Men selv om hensikten med Jesu tegn og under var at mennesker skulle komme til tro på ham som deres Frelser, så ser vi at han gjennom disse under også viser sin store omsorg for de mennesker han møtte på sin vei. Han ville hjelpe alle som var i nød. Det samme gjelder idag. Jesus lever usynlig blant oss, etter sin oppstandelse, og har samme omsorg for oss idag som han hadde for dem han møtte i sitt jordeliv.

Den lamme vi hører om i dagens tekst, hadde vært lam i 38 år, det står ikke hvor lenge han hadde ligget ved Betestadammen, men han hadde vært syk i 38 år. Og hans store ønske var å bli rask. Betestammen lå like utenfor en av portene inn til Jerusalem, den port som kaltes Fåreporten. Det var gjennom denne port man førte alle de får som skulle slaktes ved ofringene i templet. Her ved Betesdadammen lå den lamme for han visste at det var en mulighet til å bli rask, for det hadde seg sånn at fra tid til annen blev vannet i dammen opprørt, og den første som kom i vannet mens det var opprørt, ble rask.

Men han kom aldri dit, alle tenkte på seg selv, og ingen hjalp ham med å komme i vannet så han kunne bli rask, så han hadde gitt opp håpet.

Jesus kommer forbi, og spør ham, - full av mildhet, medfølelse og omsorg: *Vil du bli rask? Ja, det ville han så inderlig, det er som vi hører gråten i hans stemme når han sier "Herre, jeg har ikke et menneske til at hjelpe mig ned i dammen, når vandet er bragt i oprør, og mens jeg er på vej, når en anden i før mig."*

Og da er det Jesus sier disse vidunderlige ord: *"Rejs dig, tag din bære og gå!" Straks blev manden rask, og han tog sin bære og gik omkring.*

Jesus, Guds Søn, som er Kristus/Messias, gjorde dette under som ikke noe menneske kan: Å gjøre et menneske rask, bare ved å si: *Rejs dig, tag din bære og gå!"*

Når vi er alvorlig syke, vil vi gjerne bli helbredet. Vi ber selv om det, og andre ber også om det, men vi føyer alltid til i vår bønn «så sant, Gud, at det er din vilje». Vi tenker ikke som noen mener, at vi ikke skal være syke, vi skal bli helbredet når vi bliver bedt for, for hvis ikke, må det være noe galt med vår tro. Vi tror ikke nok, sies det gjerne. Og de legger derved store byrder på mennesker som kommer i tillegg til at de er syke!

Vi lutherske kristne sier, at vi tror også at Gud kan helbrede mirakuløst idag, men vi føyer alltid til: «Så sant det er din vilje!»

Noen må bære sin sykdom som et kors hele livet, og Gud vil vi skal ydmyke oss under hans nådige vilje, og vi beder om kraft til å bære korset, og vi beder om frimodighet til å kunne si: Dette kommer fra Guds gode hånd, for han «tukter ej med hevn og harm», som det står i en sang, men han tukter til vårt gagn. I sin store kjærlighet til oss!

Bønn for syke

Vi ber ofte for hverandre, når noen blant oss er syk, og det skal vi få gjøre, det sier Guds ord også. Om noen er syk skal han kalle til seg menighetens eldste/prester, de skal be for den syke og *troens bønn skal frelse den syke, og Herren vil gjøre ham rask* (Jakob 5.14-15). I den norske oversettelse, står det: *Troens bønn skal hjelpe den syke, og Herren vil reise ham opp*, dvs troens bønn vil gi ham frimodighet til å bære sykdommen, hvis han ikke blir rask. For vi er ikke blitt lovet at det alltid skal skje helbredelse, når vi ber for syke. Det står i Guds hånd. Han kan gjøre rask, men han kan også la en kristen ha en sykdom, som et kors hele livet, men trøsten er da at Gud er hans barmhjertige og nådige far. Og dette kors som han må bære – som godt kan være en sykdom – kan føre til at man enn mer tyr hen til Gud i bønn og fortrøstning til Guds nåde mot oss i Kristus.

Den lamme ved Betesda hadde vært syk i 38 år. Nå hadde han blitt helbredet av ham som er Herre over liv og død.

Når det står at Jesus senere så ham på tempelplassen, så var han nok der for å love og prise Gud for at han var blitt rask.

Synd ikke mer

Jesus sier til ham. *Nu er du blevet rask; synd ikke mere, for at der ikke skal ske dig noget værre.* Ja, hva er verre enn å være syk i 38 år? Det er å gå evig fortapt.

Når Jesus sier: *synd ikke mere, for at der ikke skal ske dig noget værre.*

så betyr det ikke at han aldri ville komme til å synde, for en kristen synder, mange ganger og på mange måter i tanker, ord og gjerninger, det er derfor vi har bruk for tilgivelse på nytt og på nytt, som vi også skal få det idag, helt konkret og direkte, i skriftemål og natverd.

Men Jesus mener det samme som Johannes sier i 1. Johs 3, at en kristen *kan ikke synde*, dvs han kan ikke *leve i synd*, da vil han gå evig fortapt.

Det er forskjell på å falle i synd og å leve i synd.

Synd ikke mere, sier Jesus.

Det er alvorlig å synde, det alvorlig å handle mot Guds bud. Noen kan gjerne komme til å tenke, det kan da ikke være så farlig! Gud er jo nådig, og frelsen er av nåde. Det kommer ikke an på oss og hvordan vi lever. Det er jo Jesu fullkomne liv som Gud ser på, og som Gud regner som vårt, og som gjør at vi står rettferdig og fullkommen og ren overfor Gud.

Og det er virkelig sant!

Men den kristne har også fått et nytt sinn, som gjør at han ikke vil synde, han vil gjerne leve etter Guds bud, selv om han synes det lykkes dårlig, og han vil si, som Josef sa da han ble fristet av Potifars hustru «Hvordan skulle jeg kunne gjøre denne store ondskap å synde mot Gud! Å synde for en kristen er som å falle i ild eller vann, han kan ikke bli der, uten å gå fortapt. Han kan ikke leve i synden, da vil dette «verre» skje som Jesus taler om.

Tanken om at man bare kan fortsette å synde, siden frelsen er av nåde, tas også opp i Romerbrevet. Etter at Paulus har talt lenge om rettferdigjørelse av tro uten gjerninger, og tilsidesetter fullstendig loven som frelsesvei, sier han i kap 6: *Skal vi da fortsette å synde forat nåden skal bli desto større. Langt derifra/alldeles ikke!* sier han, *hvordan skulle vi som er døde*

fra synden, stadig kunne leve i den. Nei, det er fullstendig imot den nye natur, og det nye sinn, som er født i oss gjennom troen på evangeliet. Vi hater synden etter vår nye natur.

Men det skal også sies at vi elsker synden etter vår gamle natur, som er i oss.

Dette tar Paulus opp i Rom 7, hvor han sier. Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke, men det onde som jeg ikke vil det gjør jeg.

Jeg elendige menneske, hvem skal fri meg fra dette dødens legeme, dvs den gamle natur i meg, kjødet, som stadig ikke vil det som Gud vil.

Men Gud ske takk, sier han så, ved Jesus Kristus, vor Herre!

Der er redningen. Så står der videre: Så er det da ingen fordømmelse for den som er i Kristus Jesus (Rom 8,1)

Dette «dødens legeme», som er fullt av onde lyster og begjær, kan ikke dømme meg lenger, for Jesus har tatt dommen i mitt sted, også for de synder som jeg daglig gjør, og som plager meg, så jeg må si som Paulus: Jeg elendige menneske!

Så er jeg fri, jeg får leve i Kristus og hva han har gjort for meg da han døde for mine synder, og levet fullkomment for Gud og oppfylte hele loven i mitt sted. Gud, være takk, ved Jesus Kristus, vor Herre!

Der får vi leve, og fryde oss over frelsen i Kristus hver dag, og vite at vi er fri, og ikke blir fordømt for våre synder, Guds navn være lovet! Amen

